Asia: *E 97/2021 vp Valtioneuvoston selvitys: 55-valmiuspaketti tiedonanto - Valmiina 55:een: Vuoden 2030 ilmastotavoitteesta totta matkalla kohti ilmastoneutraaliutta*

Eduskunta
Maa- ja metsätalousvaliokunta

Luken asiantuntijalausunto

1 Johdanto

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta on pyytänyt asiantuntijalausuntoa Luonnonvarakeskukselta Euroopan komission antamasta 55-valmiuspaketista. Valmiuspaketin tavoitteena on luoda valmiudet muutokseen, jonka avulla EU:n on mahdollista saavuttaa kasvihuonekaasujen 55 % nettopäästövähennys vuoteen 2030 mennessä ja ilmastoneutraalius vuoteen 2050 mennessä. Luonnonvarakeskus keskittyy lausunnossa oman toimialansa asioihin – taakanjakoasetuksen mahdollistamiin kansallisiin toimiin, tieliikenteen biopolttoaineisiin ja metsien rooliin hiilinieluna ja bioenergian lähteenä.

2 Lausunto

Yksi 55-valmiuspaketin keskeisistä osista on taakanjakoasetuksen tavoitteiden kiristyminen 39 %:n päästövähennyksestä 50 %:n vähennykseen. Maatalouden kasvihuonekaasupäästöistä noin 7,5 $MtCO_2e$, energiankäytön 0,9 $MtCO_2e$ mukaan lukien, raportoidaan taakanjakosektorille ja noin 8,5 $MtCO_2e$ LULUCF-sektorille. Maatalouskäytössä olevien turvemaiden CH_4- ja N_2O-päästöt (1,5 $MtCO_2e$) raportoidaan taakanjakosektorille ja maatalouden CO_2-päästöt muodostavat suuren osan LULUCF-sektorin päästöistä. Lukuun ottamatta turvemaiden päästöjä, maatalouden mahdollisuudet vähentää taakanjakosektorin päästöjä ovat vähäiset ja vähennysten aiheuttamat kustannukset korkeat, ellei maataloustuotantoa, erityisesti kasvien lannoitusta ja kotieläintuotantoa, vähennetä merkittävästi. Pieniä, yhteensä alle 0,5 $MtCO_2e$ vähennyksiä on mahdollista saavuttaa esim. tarkkuusviljelyn ja lehmien ruokinnan lisäaineilla, mutta näin saatavat päästövähennykset tulevat kalliiksi. LULUCF-sektorin päästövähennykset ovat helpompia ja halvempia, ja ne voidaan saavuttaa vähentämättä suomalaista ruoantuotantoa. Keskeisenä kansallisena kustannusvaikuttavana toimena *korostuu tarve tehdä turvepeltojen päästöjä vähentäviä toimenpiteitä.* Näillä voidaan saavuttaa merkittäviä päästövähennyksiä.

Valmiuspaketti lisää kannustimia päästöttömään liikkumiseen ja hiilestä irtautumiseen ja tiukentaa ajoneuvojen hiilidioksidipäästönormeja. Koska biokaasua ei kohdella teknologianeutraalisti, sen asema heikkenee liikennepolttoaineena ja *Suomen mahdollisuudet hyödyntää biokaasua liikenteen päästöjen vähentämisessä suunnitellulla tavalla heikkenevät*. Biokaasutuotannon lisääminen voi vaikeutua ja ilmiön heijastusvaikutuksena maatalouden päästöjen vähentäminen ja maaperän laadusta huolehtivien maatalouskäytäntöjen käyttöönotto voivat vaikeutua. Eläintilojen lannan ohjaaminen biokaasutuotantoon edistää ravinnekiertoa, vähentää tarvetta raivata uutta peltoa ja hillitsee metsäkatoa ja sen tuottamia päästöjä.

Vihreä siirtymä on keskeinen osa valmiuspakettia: ilmastoon ja luonnon monimuotoisuuden liittyvät kriisit pyritään ratkaisemaan yhdessä ja

monimuotoisuuden elvyttäminen katsotaan olennaisen tärkeäksi keinoksi hiilen sidonnassa ja varastoinnissa. EU:n metsien laatua ja määrää pyritään lisäämään ja puubiomassan kestävyyskriteereitä tiukennetaan. Tätä taustaa vasten *Suomen mahdollisuudet vastata uusiutuvien energialähteiden osuuden lisäämistavoitteisiin puuta polttamalla heikkenevät*. Osana vihreää siirtymää on tärkeää lisätä maatalouden kivennäismaiden hiilensidontaa mm. monipuolistamalla viljelyä ja käyttämällä kerääjä- ja saneerauskasveja. Näillä keinoilla voidaan hiilensidonnan ohella parantaa satoisuutta, vähentää vesistökuormitusta ja lisätä luonnon monimuotoisuutta.

Osana hiilineutraaliuden saavuttamista valmiuspaketissa ehdotetaan kunnianhimoisempia tavoitteita hiilinieluille ja LULUCF-sektorin kasvihuonekaasujen nettopoistumatavoitetta tiukennetaan. Lukessa on arvioitu, että *EU:n Suomelle ehdottama LULUCF-sektorin kansallinen hiilinielutavoite on saavutettavissa ilman mittavia lisätoimia*.

Jani Lehto
johtaja, Biotalous ja ympäristö

Lausunnon valmistelijat

Juha Mikola, Ryhmäpäällikkö, Hiilen kierron hallinta
Jyrki Aakkula, Kehittämispäällikkö, Biotalous ja ympäristö
Sari Luostarinen, Johtava asiantuntija, Biojalostusteknologiat ja tuotteet
Heikki Lehtonen, Tutkimusprofessori, Luonnonvarapolitiikat ja -markkinat
Raisa Mäkipää, Tutkimusprofessori, Hiilen kierron hallinta
Aleksi Lehtonen, Apulaisprofessori, Hiilen kierron hallinta